



За необходимостта от национална библиотечна статистика

Анна Попова
ИБ на ББИА
apopova@lib.bg

Въпроси с труден отговор

1. Колко са **функциониращите** обществени библиотеки в България? - *въпрос, зададен от редакцията на вестник „Капитал“ по повод на предстояща публикация*

2. Можете ли да предоставяте на колегията в чужбина национална библиотечна статистика?

- *въпрос, зададен на ББИА от Работна група за европейско коопериране на библиотечни асоциации и институти*

3. Колко обществени библиотеки са набавяли нови книги през 2011 г. и какъв е общият брой набавени? - *въпрос, който си задаваме ние, за да можем да докажем, че набавянето е недостатъчно; за да можем да настояваме за адекватно финансиране.*

Националната статистика днес:

- НСИ: <http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=24>

2. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 бр. библиотечни документи

2.1. Библиотеки по вид

2.2. Други библиотечни документи в библиотеките по вид библиотеки

2.3. Продължаващи издания в библиотеките по вид библиотеки

2.4. Приходи и разходи на библиотеките по вид библиотеки

2.5. Персонал в библиотеките по образование, статистически райони и области

2.6. Библиотеки по статистически райони

БИБЛИОТЕКИ ПРЕЗ 2011 Г. ПО ВИД

Библиотеки по вид	Библиотеки - бр.	Библиотечен фонд - хил.		Читатели - хил.	Зает библиотеч
		общо	в т.ч. книги		общо
Общо	47	32 758	18 427	218	6 201
Национална библиотека	1	7 809	1 730	13	476
Регионални	27	11 778	10 028	127	3 857
Читалищни и градски библиотеки	4	1 039	977	9	335
Към висши училища	11	5 762	4 296	66	1 496
Специални	4	6 369	1 396	3	36

НСИ

- 2005 - преустановява се ежегодното събиране и обработката на статитически данни от всички библиотеки с намерение това да става веднъж на 5 години. Събират се данни само за 47 - с над 200 000 тома
- 2011 - не излиза статистика за всички библиотеки, отново само за 47 библиотеки
- ББИА проведе разговори с НСИ
- Отговор - очаква се европейска рамка от статитистически показатели в областта на културата

Междувременно изскванията нарастват

- Културните институти в България упражняват ли мониторинг на начина, по който се ползва дигитализираното наследство? **Брой посещения, брой “downloads” от Интернет...** (Въпроси на ЕК към държавите членки за докладите им относно препоръките за цифровизация и достъп до културното наследство)

На международно равнище: Секция на ИФЛА по Статистика и оценка

Занимава се с:

- Дефиници, стандартизация, събиране и анализ, интерпретация, публикуване и използване на статистически данни от всички видове библиотеки и информационни служби

Уебсайт:

<http://www.ifla.org/en/about-the-statistics-and-evaluation-section>



The screenshot shows the IFLA website's navigation menu and the Statistics and Evaluation Section page. The navigation menu includes links to ABOUT IFLA, Membership, Activities and Groups, Partners, News and Events, Publications, and Annual Conference. The 'You are here' breadcrumb trail shows the path: Home » Activities and Groups » Statistics and Evaluation Section. The main content area features a sidebar with links to *Statistics and Evaluation, About this group, News, Events, Publications, Standing Committee, Conferences, Projects related to the S&E Section, and Minutes of Meetings. The main text area is titled 'Statistics and Evaluation Section' and describes the section's mission to promote the compilation and use of statistics in library management and to demonstrate the value of libraries outside the profession.

IFLA

ABOUT IFLA Membership
Activities and Groups Partners
News and Events Publications
Annual Conference

You are here:
Home » Activities and Groups » Statistics and Evaluation Section

*Statistics and Evaluation
About this group
News
Events
Publications
Standing Committee
Conferences
Projects related to the S&E Section
Minutes of Meetings

Statistics and Evaluation Section

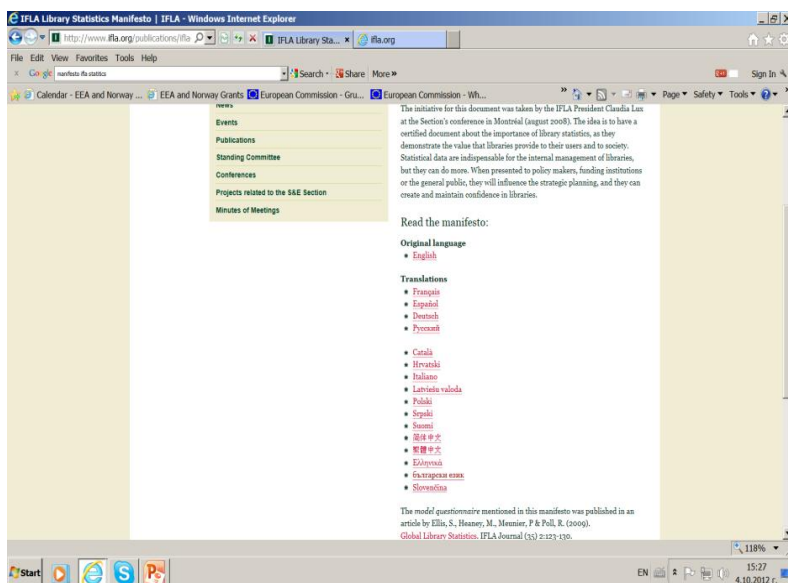
The Section aims to promote the compilation and use of statistics both in the successful management and operation of libraries and in the demonstration of the value of libraries outside the profession. It is concerned with the definition, standardization, collection, analysis, interpretation, publication and use of statistical data from all types of library and information service activity - including statistics of technically innovative services. Case studies of good practice and international benchmark comparisons are within its scope as is collaboration with international agencies such as UNESCO and ISO.

IFLA Library Statistics Manifesto,

9-ти април 2010 г. Официално становище за важността на библиотечната статистика, тъй като тя демонстрира значимостта на библиотеките за потребителите и цялото общество.

ББИА преведе Манифеста на български език - текстът е достъпен от сайта на ИФЛА:

<http://www.ifla.org/files/statistics-and-evaluation/publications/library-statistics-manifesto-bg.pdf>



Манифест за библиотечната статистика: *защо е нужна и какво показва?*

Какво показва библиотечната статистика

Като измерва *вложените ресурси* (включително материална база, оборудване, персонал и фондове), библиотечната статистика показва ангажимента на правителството и местната власт към библиотечното обслужване.

Като изчисляват *продуктите*, използването на традиционни и електронни библиотечни колекции и услуги, библиотеките показват, че техните услуги са адекватни на нуждите на съответното население. Сравняването на данните за вложените ресурси и за продуктите демонстрира дали библиотеките организират дейността си по най-рационален и икономичен начин.

Данните за използването на библиотечните услуги от потребителите могат да бъдат показатели за *резултатите* от тяхното въздействие. Такива резултати (ниво на грамотност, умения за търсене на информация, социално приобщаване и успех в обучението) са по-убедителни и видими там, където към количествените статистически данни се прибавят и качествени характеристики от проучвания на потребителите. Библиотеките поеха нови отговорности в променящия се информационен свят. Тъкмо поради това те се нуждаят от нови статистически данни за управление и популяризиране на тези нови задачи.

Манифест за библиотечната статистика: Качество и обхват

Качество на библиотечната статистика

Точните, надеждни и сравними данни са от решаващо значение за полезността на библиотечната статистика. Качеството на националната, а оттам и на международната библиотечна статистика зависи от навременното и точно подаване на данни от всяка библиотека и от внимателната редакция за откриване на грешки и противоречия. За да могат резултатите да са съпоставими между отделни региони и държави, се налага да се използват еднакви дефиниции и методи.

Библиотеките работят при различна ведомствена подчиненост. Повечето от тях обслужват различни институции (университети, търговски компании) или местни общности. Други институции могат да определят мисията, дейността и правната уредба на библиотеките в съответния сектор. Затова институти и организации с различни цели и предмет на дейност могат да бъдат отговорни и за събирането на статистически данни за библиотеките от техния сектор.

Събирането на данни започва винаги от отделната библиотека, но целта е да се кумулира статистика на регионално и национално ниво. За тази цел е необходимо библиотеките да си сътрудничат за създаване на регионални/национални мрежи за поддържане на библиотечна статистика, за да са сигурни, че участват в ефективно действаща национална библиотечна система.

Манифест за библиотечната статистика: *кои да бъдат задължителните минимални данни?*

Модел на въпросник за библиотечна статистика

Различната ведомствена принадлежност на институциите, отговорни за предоставяне на библиотечна статистика, налага да се използва унифициран въпросник със стандартизирани данни и методи за извличането им. За да откликнат на тази нужда, ИФЛА, ЮНЕСКО и ISO (Международна организация по стандартизация) разработиха съвместно модел за статистически данни за обществени и академични библиотеки. На базата на стандарта на ISO за библиотечната статистика се изработи въпросник с 23 въпроса, които включват едновременно традиционните и електронните библиотечни услуги. Тестването на въпросника в страните на Латинска Америка и Карибския регион показва, че той може да бъде използван за събиране на данни и за сравнителен анализ между отделни региони и държави.

Ориентация за минимума данни - 23, в IFLA Journal, Volume 35 (2009) No. 2, str. 128-129

<http://archive.ifla.org/V/iflaj/IFLA-Journal-2-2009.pdf>

*Манифест за библиотечната статистика: **апел към правителствата***

Финансиране, правна регулация и мрежи

Насърчаваме и умоляваме правителствата, както и други отговорни за вземане на решения структури, да създадат и адекватно да финансират централни звена за събиране и обработване на националната библиотечна статистика на базата на въпросника - модел, както и да подпомагат местните и регионални структури, събиращи библиотечна статистика. Международната библиотечна общност трябва да подкрепя библиотеките и информационните служби в събирането и сравняването на унифицирани и надеждни показатели и по този начин да утвърждава ролята на библиотеките за увеличаване на грамотността, за развиване на информационната грамотност, образованието и културата.

Една добра новина

- Международният стандарт

[ISO 2789: 2006 Information and documentation: International Library Statistics](#)

е предложен и утвърден от ТК 16 на БИС.

- Предстои публикуване
- Очаквайте новия стандарт

 БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРТИЗАЦИЯ	БЪЛГАРСКИ СТАНДАРТ	БДС ISO 2789
	ИНФОРМАЦИЯ И ДОКУМЕНТАЦИЯ Международна библиотечна статистика	
ICS 01.140.20;01.040.01		
Information and documentation – International library statistics Information et documentation – Statistiques internationales de bibliothèques		
Този стандарт е официално издание на български език на международния стандарт ISO 2789:2006.		
БДС ISO 2789:2011 е идентичен на английската версия на международния стандарт ISO 2789:2006.		

Национална статистика на финландските обществени библиотеки

- <http://tilastot.kirjastot.fi/en-GB/yearlyreports.aspx>
- Поддържана от Министерството на образованието и културата
- Библиотеките индивидуално подават и актуализират данните, но Центърът за икономическо развитие, транспорт и околна среда проверява коректността на данните преди да бъдат публикувани.



Finnish Public Libraries Statistics

The data in the Finnish Public Libraries Statistics Database and its maintenance is the responsibility of the [Division for Cultural Policy of the Ministry of Education and Culture](#).

All the public libraries in Finland (except Åland Islands) and the centres for Economic Development, Transport and the Environment take part in the production of the statistical information.

Research library statistics database is maintained by National Library of Finland: <https://yhteistilasto.lib.helsinki.fi/>



Основна статистика

FINNISH PUBLIC LIBRARY STATISTICS

Main page

Basic statistics

Search statistics

Yearly reports

Info

Terms

Feedback

Basic statistics

Year

2011

Area type

Whole country

Area

Municipality

Whole country

Sub-regional unit

Region

Provincial library

Provincial library area

Major region

Language distribution

Statistical grouping of municipalities

Type of library

Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Regional State Administrative Agency

Search

Technical realisation and layout:

Търсене по години, по група провинции или общини

Year

☐ All years ☒ 2011 ☐ 2010 ☐ 2009 ☐ 2008 ☐ 2007 ☐ 2006 ☐ 2005 ☐ 2004 ☐ 2003 ☐ 2002 ☐ 2001 ☐ 2000
☐ 1999

→ Analyse the search result by municipalities: ☒

Area

Municipality
Whole country
Sub-regional unit
Region
Provincial library
Provincial library area
Major region
Language distribution
Statistical grouping of municipalities
Type of library

Area selection

[All]
Äänekoski
Ähtäri
Akaa
Alajärvi
Alavieska
Alavus
Asikkala
Askola
Aurajoki

Selected areas

Municipality / Akaa
Municipality / Alajärvi
Municipality / Alavus

Избиране на показатели, по които сравняваме библиотеките

Statistics reports

- Collections
- Collections / Inhabitants
- Disposals
- Acquisitions
- Acquisitions / 1000 inhabitants
- Acquisitions / Collections (%)
- Periodicals
- Loans
- Customers
- Loans / Inhabitant
- Lending circulation = Loans / Collections
- Inter-library loans
- Loans: Other key figures
- Expenditures

Statistics selection

- Collections
- Collections: Books and printed music
- Collections: Books, total
- Collections: Finnish books
- Collections: Swedish books
- Collections: Books on other languages**
- Collections: Fiction
- Collections: Fiction, adults
- Collections: Fiction, children
- Collections: Non-fiction
- Collections: Non-fiction, adults
- Collections: Non-fiction, children
- Collections: Adult books
- Collections: Children's books
- Collections: Printed music
- Collections: Other than books and printed music

Selected statistics

Collections: Books on other languages

Резултати от сравнение на 1 показател

Statistics reports
 Collections
 Collections / Inhabitants
 Disposals
 Acquisitions
 Acquisitions / 1000 inhabitants
 Acquisitions / Collections (%)
 Periodicals
 Loans
 Customers
 Loans / Inhabitant

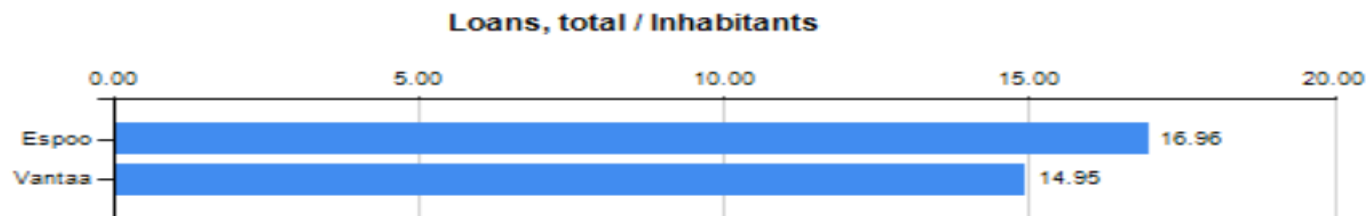
Statistics selection
 Loans, total / Inhabitants
 Loans: Books / Inhabitants
 Loans: Music recordings / Inhabitants
 Loans: Visual recordings / Inhabitants

Selected statistics
 Loans, total / Inhabitants

Year: 2011

Municipality: Espoo, Vantaa

	Area type	Municipality	Loans, total / Inhabitants	Loans, total	Inhabitants
1.	Municipality	Espoo	16.96	4,206,141	247,970
2.	Municipality	Vantaa	14.95	2,990,885	200,055
	Total		16.06	7,197,026	448,025



Специализирани софтуери за събиране, обработка и анализ на статистика

- [SiMonlib](http://www.xsystemsrl.it) , софтуерна разработка на фирмата Xsystems www.xsystemsrl.it
- Уеб интегрирана система за събиране, обобщаване и анализ на библиотечна статистика за системи от библиотеки - регионални или национални.
- Всяка участваща библиотека има потребителски профил и сама подава своите статистически данни.
- Данните, които се събират, са съгласувани с международния стандарт *ISO 2789:2006. Information and documentation: International Library Statistics*.
- Събирайки данни от библиотечни мрежи, софтуерът дава възможност да се сравняват и анализират количеството и качеството на изпълнението на библиотечните дейности, на базата на които да се вземат ефективни управленски решения на местно, регионално и национално ниво.
- Отчитането по показателите на международния стандарт дава възможност за съпоставимост в световен мащаб.
- **Българските библиотеки се нуждаят от подобно решение.**



Благодаря за вниманието!